

SENTERPARTIETS

BUDSJETTFORSLAG FOR HALDEN KOMMUNE

2025

©NinaRøsnaes

Hele Halden

Halden er en stor kommune. Skal vi møte framtida, er det viktig å se mulighetene i hele distriktet. For at innbyggerne skal kunne gripe mulighetene, må kommunen være til stede og bygge god infrastruktur og gi tjenestetilbud som sikrer et godt liv i hele Halden.

Senterpartiet vil legge til rette for et likeverdig tilbud til alle haldensere. Derfor ønsker vi å ta vare på skolene på Berg og Prestebakke, og vi ønsker å sikre fortsatt drift på Iddebo sykehjem.

Kommunens økonomi er utfordrende. Som de fleste kommuner er også vi merket av høy pris- og lønnsstigning, og økt rentenivå. Dette reduserer handlingsrommet. Halden har også mange utfordringer knyttet til utenforskap.

Like viktig som utgiftssiden er inntektssiden, der Halden gjennom år ikke har blitt fullt kompensert gjennom det statlige inntektsutjamningssystemet. Dette har vi i Senterpartiet arbeidet aktivt med å synliggjøre overfor Regjering og Storting. Arbeidet har delvis lyktes: Vår kommune vil få større inntekter i året som kommer, noe vi sårt trenger. Fortsatt er det imidlertid en vei å gå før vi kommer på nasjonalt nivå hva gjelder inntekter til kommunen.

Statsbudsjettet for 2025 er ennå ikke endelig vedtatt, og av forsiktighetsgrunner legger vi derfor inn en beskjeden økning i inntektene til kommunen.

Senterpartiet er et økonomisk ansvarlig parti, og dette budsjettforslaget legger til grunn Kommunedirektørens forslag. Våre forslag framkommer som endringer i forhold til dette.

Litt om bygdeskoler, landbruk og kirke

Halden kommune bør være stolt av at vi er en stor kommune med både bygd og by. Det er betydelige landbruksarealer med både skogsdrift og jordbruk i kommunen vår. Skal jorda bli drevet, som det legges opp til i landets beredskapspolitikk, må det også legges til rette for bosetting. Dette gjelder i Berg, men særlig for den langstrakte Iddesiden. Å legge ned Prestebakke skole som har kommunens største skolekrets i areal er ikke å legge til rette for bosetting. Et stort skritt i feil retning som vil bidra til å legge gårdsbruk øde. Slik verdenssituasjonen er i dag, er viktigheten av å produsere mat til befolkningen i landet vårt viktigere enn på svært lenge.

Senterpartiet er sterkt imot å legge ned Prestebakke skole, og ønsker primært beholde denne som en kommunal skole i ordinær drift. Vi mener at en gjennomgang av skolegrensene i Halden vil kunne gi Prestebakke skole et naturlig omland som sikrer elevtallet.

Om kommunestyret like fullt velger å opprettholde vedtaket om nedleggelse, vil vi at kommunen skal legge til rette for dem som har tatt initiativ til at skolen skal kunne drives videre i privat regi. Privatskoledrift har noen fordeler som vil kunne slå positivt ut for Prestebakke. Det vil kunne gi større lokalt engasjement for skolen, og det vil gi en større frihet i forhold til læreplaner, der man lettere kan utnytte de fordelene en skole med vidstrakte friområder kan by på.

Foreldrenes arbeidsutvalg på Prestebakke har etter vedtaket om nedleggelse jobbet med muligheten for å drive skolen videre som privatskole. Akademiet har meldt sin interesse for å drive skolen om det lages en god avtale med Halden kommune om rimelig leie av skolen. Dette er en gavepakke til Haldens politikere som på denne måten kan løse hvordan bygningsmassen på Prestebakke skal ivaretas i framtiden. En søknad om drift av privatskole behandles i utdanningsdirektoratet og tar nærmere ett år. Derfor er planene om privatskole avhengig av at Halden kommune driver skolen videre også i kommende skoleår. Dette er ikke så mye å be om. I regnskapet for Prestebakke skole 2022 oversendt fra kommunenes administrasjon ser det ut til at driftsutgiftene ved skolen varierer mellom 1,1 og 1,4 millioner kroner pluss lønnsutgifter. Lønnsutgiftene følger imidlertid kommunen selv om Prestebakke nedlegges fra sommeren 2025, og vi tillater oss derfor å sette spørsmålstegn ved administrasjonens anslag for driftskostnad på 1,9 millioner kroner for annet halvår 2025. Vi har økt budsjettet for Prestebakke skole med 1,5 millioner kroner i 2025, som vi mener dekker de reelle ekstrakostnadene for annet halvårs drift.

I Halden er det mange vakre og verdifulle kirkebygg og kirkegårder som driftes av Kirkelig fellesråd og kirkevergen. Som en del av kirkeløftet er det muligheter for å søke midler fra det nyopprettede Kirkebevaringsfondet, som disponerer 10 milliarder kroner som tidligere tilhørte Opplysningsvesenets fond. I Halden har vi tre middelalderkirker (Berg, Idd og Rokke) og to listeførte kirke (Immanuelskirken og Prestebakke kirke) som vil ha høy prioritet ved søknader. Imidlertid er det viktig at kommunen bidrar med en egenandel for å sikre tilskuddsmidler.

Kirkegårdene har alle i kommunen et forhold til. Kirkegårdene har de senere år vært mangelfullt skjøttet på grunn av for få kirkegårdsansatte.

For å sikre at Halden kan søke Kirkebevaringsfondet om midler, og for å styrke stell av kirkegårdene, foreslår Senterpartiet å øke bevilgningen til Kirkelig fellesråd med en million kroner.

Iddebo sykehjem er ikke tilstrekkelig utredet, og nedleggelsen bør reverseres

Senterpartiet er enige i prinsippet om at man skal bo hjemme så lenge det er mulig, og at man skal prioritere boformer som gjør det enklere å bo hjemme i alderdommen. Likevel er

det mange som av forskjellige årsaker ikke kan bo hjemme, og det er allerede i dag venteliste til sykehjemsplasser.

I 2026 fyller fredsbarna fra 1946 åtti år. Deretter blir det stadig flere haldensere som passerer åtti, for det var store barnekull på 1940- og 50-tallet. Da må sykehjemskapasiteten bygges opp igjen. Vi er derfor kritiske til at det blir netto besparingen ved å midlertidig bygge ned sykehjemskapasiteten i Halden. Det er viktig å holde på kompetanse og personale, og bygningsmessig vil det være negativt å la det nyoppussede Iddebo bli stående tomt en periode for deretter å ta bygningen i bruk igjen.

Vi setter derfor av 5 000 000 kr i 2025 for å opprettholde en avdeling på Iddebo.

Senterpartiet er samtidig bekymret for redusert antall plasser på Helsehuset, plasser som skulle vært brukt for ferdig behandlede pasienter fra Kalnes. Såkalte «overliggerere» koster kommunen penger. Blir de ferdigbehandlede pasientene fra Kalnes sendt hjem for tidlig, vil det føre til økt behov for hjelp i hjemmet, og kanskje også sykehjemsplasser.

Lærlinger

Halden kommune bør framstå som en foregangsbedrift hva gjelder lærlinger. Dette er også av egen interesse for kommunen: Skal vi dekke behovet for bl.a. helsefagarbeidere i årene som kommer, må vi sikre at vi har unge mennesker med rett utdanning som kan utføre disse oppgavene. Vi setter derfor av 1 000 000 kr for å styrke satsingen på lærlinger.

Reiseliv- og besøksmål

Det må satses mer på markedsføring, samarbeid og utvikling av reiselivet i Halden.

"Bærekraftig reisemål" er en nasjonal merkeordning man bør jobbe mot. Dette er et styringssystem for reisemål som ønsker å jobbe langsiktig og fokusert med bærekraft. Her inngår verktøy og innhold for destinasjonsledelse og styring av det lokale reiselivet.

Reiselivet gir mangfold av jobbmuligheter, både heltid, deltid og sesongarbeidsplasser. Det er også en arena for faglærte og ufaglærte og tallene nasjonalt viser at reiselivet er en stor ungdoms- og integreringsbransje. Bare innen overnatting og serveringsnæringen er det i alt registrert 411 i Halden (SSB 2023) og i alt er det 577 ansatte innen reiseliv i Halden kommune (Menon /NHO reiseliv 2023).

Halden kommune må ta det formelle ansvaret for å planlegge utviklingen av reisemålet og ta initiativ til reisemålsledelse som en del av samfunnsplanleggingen.

Vi ønsker at kommunen:

- Legger en strategi for utvikling av Halden som besøksmål

- se på muligheter for å koordinere og koble Sirius Event sitt arbeidet med samarbeid mellom aktører, digital markedsføring og opplæring av frontpersonell. Dette vil gi større fokus og bedre samarbeid mellom de ulike bransjer
- øke bevilgningen fra dagens 700 000 kr til kr 2 000 000 kr.
- viderefører sin støtte til Regionalpark Haldenkanalen

Kultur og samfunn

Kommunen skal føre en aktiv kulturpolitikk og være en viktig samarbeidspartner for de mange som er aktive innen kultur, både den profesjonelle og den frivillige.

Senterpartiet mener Det Norske Blåseensemble er en positiv drivkraft for lokalsamfunnet, og vi støtter at kommunedirektøren nå har lagt inn en økning i tilskuddet for å matche tilskuddet fra stat og fylke. Samtidig må kommunen sette krav til at DNBE er aktive og synlige i samspillet med lokalsamfunnet.

Vi ønsker å realisere Lise Amundsens skulpturpark, om enn i noe mer beskjeden utforming enn hva som var planlagt. Bankene har bevilget tilskudd under forutsetning av at kommunen bidrar, og vi setter derfor av 500 000 kr til teknisk så de kan bistå med praktisk arbeid i forbindelse med opparbeidelsen.

Halden kommune trenger en kulturmiljøplan for å få oversikt over sine kulturminnener og kulturmiljøer. Dette kan gi positive bidrag i samfunnsplanleggingen og innspill til hvor kommune og frivillighet kan søke midler fra sentrale tilskuddsgivere. En slik plan vil også være positivt for innbyggerne, som kan bruke planen for selv å søke tilskudd fra Kulturminnefondet. Innsamling av dokumentasjon til planen kan gjøres på dugnad av lokale ildsjeler, lag og foreninger, og vi setter av 50 000 kr til å koordinere dette arbeidet.

Kirkens bymisjon er foreslått kuttet i Rådmannens budsjettforslag. Vi ønsker å opprettholde tilskuddet, og setter av 400 000 kr til dette.

Idrett, ungdom og bolyst i Halden

Bolyst handler om mer enn bare bygninger og arbeidsplasser. Det handler om å skape et levende, inkluderende og inspirerende miljø hvor folk ønsker å bo, og hvor våre ungdommer ser sin fremtid.

Forskning viser at idrett, kultur og ungdomsaktiviteter er helt sentrale for å utvikle bolyst. Når mennesker vurderer hvor de skal bosette seg, veier kvalitetene ved oppvekstmiljøet tungt. Vi vet at skole, utdanning, ungdomsaktiviteter og gode bomiljø er avgjørende for trivsel og tilhørighet. Gode kommuner ser helheten, og vi må også gjøre det her i Halden.

Ungdom er fremtiden – Halden må gi dem muligheter

Halden har fantastiske ungdommer – fulle av talent, glød og engasjement. Men mange av dem føler at mulighetene her ikke strekker til. For å realisere sine drømmer velger mange å pendle til Fredrikstad, Sarpsborg eller flytte til andre kommuner der mulighetene for å kombinere videregående utdanning og satsing på kultur eller idrett er bedre. Dette er et tap for Halden – og en vekker for oss.

For å snu denne trenden må vi satse på det som virkelig betyr noe: ung idrett, kultur og utdanning, og skape møteplasser hvor ungdom kan utvikle sitt potensial.

Hva kan vi gjøre?

1. Styrke idrettens infrastruktur:

- Flere og bedre idrettsanlegg som kan brukes av både breddeidrett og toppidrett.
- Legge til rette for ungdom som ønsker å satse, gjennom å etablere partnerskap med idrettsklubber, videregående skoler og private aktører.

2. Etablere møteplasser:

- Ungdom trenger steder hvor de kan være kreative, aktive og sosiale.
- Ungdomshus, flerbrukshaller og åpne kulturarenaer kan bli motorer for bolyst og engasjement.

3. Tilrettelegging for kombinasjon av skole og idrett/kultur:

- I samarbeid med videregående skoler og lokale aktører kan vi utvikle tilbud som kombinerer utdanning og talentutvikling, slik at ungdom slipper å flytte eller pendle.

4. Samordne folkehelse og idrett:

- Idrett bidrar til fysisk og mental helse, og bør derfor innpasses i folkehelsearbeidet.
- Vi bør sikre at alle barn og unge har tilgang til lavterskel idrettstilbud, uavhengig av familiens økonomi.

5. Samarbeid med næringsliv og frivillige organisasjoner:

- Private aktører kan bidra til å finansiere og utvikle tilbudene. Frivillige organisasjoner har verdifull kompetanse og engasjement som kan styrke lokalsamfunnet.

Bolyst skapes av helhet – ikke tilfeldigheter

Vi vet at bolyst handler om mer enn hvor folk jobber. Det handler om å skape et miljø som gir mening og tilhørighet. Halden har potensialet til å bli en kommune hvor ungdom ser sin fremtid, hvor idrett og kultur går hånd i hånd med gode utdanningstilbud, og hvor vi skaper møteplasser for fellesskap.

Dette krever prioriteringer og investeringer på sikt – men gevinsten er enorm:

- ungdom som blir boende i Halden, som utvikler seg her, og som bygger fremtiden vår.

Vi vil sørge for at Halden er et sted der ungdom trives, vokser og blir værende.

Vedlikehold

Halden kommune er alt for dårlig til å vedlikeholde sine bygninger. Dette er slett økonomisk forvaltning, og det skaper dårlige miljøer for brukere og ansatte. Vi setter derfor av 2 000 000 ekstra til vedlikehold.

Kommunens avtale med Halden Arbeid og Vekst AS er redusert med 250 000 kr. Dette foreslår vi å reversere. Dels fordi søppeltømming og stell av fellesområder er viktig for at Halden skal være en god by å bo i, dels fordi dette er viktige arbeidsplasser i en vernet bedrift heleid av Halden kommune. Kommunen bør prioritere å ta ansvar for de svakeste.

Oversikt over budsjettendringer:

Økning

Drift på Prestebakke skole	1 500 000
Iddebo, drift på en avdeling	5 000 000
Halden kirkelige fellesråd	1 000 000
Igangsette arbeid med kulturminneplan	50 000
Lise Amundsens skulpturpark, praktisk bistand fra Teknisk	500 000
Flere lærlinger	1 000 000
Kirkens bymisjon	400 000
Økt satsing på reiseliv og markedsføring av Halden	1 300 000
Ekstra midler til vedlikehold av kommunal eiendom	2 000 000
Opprettholde avtale med Halden Arbeid og Vekst	250 000
SUM	13 000 000

Inndekning

Ekstra midler over statsbudsjettet, netto	4 000 000
Reduksjon i posten for digital utvikling	2 000 000
Mindre avsetning til disposisjonsfond	7 000 000
SUM	13 000 000

Budsjettskjemaer og vedtakspunkter

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 1. ledd	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Økonomiplan 2025
Sentrale inntekter			
Skatt på inntekt og formue	-919 705	-970 252	-1 035 988
Ordinært rammetilskudd	-1 192 554	-1 243 700	-1 314 496
Skatt på eiendom	-100 268	-101 485	-103 547
Andre generelle statstilskudd	-5 433	-1 750	-1 750
Sum Sentrale inntekter	-2 217 960	-2 317 187	-2 455 781
Driftsutgifter per tjenesteområde	1 990 525	2 042 823	2 107 743
Avskrivninger	187 837	184 468	201 312
Brutto resultat (KOSTRA)	-39 598	-89 896	-146 726
Netto finansutgifter og inntekter			
Renteinntekter og utbytte	-56 585	-43 395	-32 400
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	111 921	110 371	122 867
Avdrag på lån	161 456	183 101	184 000
Motpost avskrivninger	-60 934	0	
Finansutgifter i tjenesteområdene	49 629	80 586	65 854
Sum Netto finansutgifter og inntekter	205 487	330 663	340 321
Motpost avskrivninger	0	0	0
Motpost avskrivninger i tjenesteområdene	-126 904	-177 677	-201 312
Netto resultat	38 985	63 090	-7 717
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner			
Til ubundne avsetninger	0	0	1 145
Bruk av ubundne avsetninger	-35 094	-83 244	-6 125
Overført til investering	0	20 000	6 125
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-3 935	154	6 572
Sum Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	-39 029	-63 090	7 717
Årsoverskudd / underskudd	-44	0	0
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 2. ledd	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2024	Økonomiplan 2025
Fellesområder	-19 769	0	0
Sentraladministrasjon	295 214	319 699	346 090
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	779 377	820 076	844 354
Kommunalavdeling Helse og mestring	848 228	852 118	849 549
Kommunalavdeling Teknisk	162 868	165 382	169 796
Fellesfunksjoner	29 306	-26 923	-29 620
VAR og Havn	1 927	2	0
Sum netto rammer	2 097 151	2 130 354	2 180 169
Herav:			
Avskrivninger	187 837	184 468	201 312
Renteinntekter	-23 882		
Renteutgifter	73 510	80 516	65 784
Avdrag på lån	0	70	70
Motpost avskrivninger	-126 904	-177 677	-201 312
Overføring til investering	4 000	4 724	0
Avsetninger til bundne driftsfond	34 068	10 163	14 078
Bruk av bundne driftsfond	-38 111	-14 733	-7 506
Bruk av disposisjonsfond	-3 892	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum rammer uten 1A-poster	1 990 525	2 042 823	2 107 743

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-5 1. ledd	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2024	Økonomiplan 2025
Investeringer i varige driftsmidler	778 665	331 906	80 500
Tilskudd til andres investeringer	7	0	3 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 831	3 050	4 000
Utlån av egne midler	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	784 503	334 956	87 500
Kompensasjon for merverdiavgift	-108 445	-50 875	-6 100
Tilskudd fra andre	-9 440	-62 700	0
Salg av varige driftsmidler	-44 027	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-730	0	0
Bruk av lån	-555 266	-193 608	-71 275
Sum investeringsinntekter	-717 908	-307 183	-77 375
Videreutlån	66 824	70 000	70 000
Bruk av lån til videreutlån	-50 038	-70 000	-70 000
Avdrag på lån til videreutlån	18 394	22 000	22 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-24 869	-22 000	-22 000
Netto utgifter videreutlån	10 311	0	0
Overføring fra drift	-4 000	-24 724	-6 125
Avsetninger til bundne investeringsfond	7 213	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-25 640	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	7 870	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-62 349	-3 050	-4 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-76 906	-27 774	-10 125
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	-1	0
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-5 2. ledd	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2024	Økonomiplan 2025
Fellesområder	2	0	0
Sentraladministrasjon	9 938	5 117	0
Kommunalavdeling Undervisning og oppvekst	4 101	6 000	6 000
Kommunalavdeling Helse og mestring	6 396	15 000	8 800
Kommunalavdeling Teknisk	592 258	231 906	15 700
Var og Havn	164 274	73 883	50 000
Org. Oppsett mangler	1 696	0	0
Sum investeringsutgifter	778 665	331 906	80 500

1. Senterpartiets forslag til budsjett 2025 vedtas i henhold til
  - § 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A),
  - § 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B),
  - § 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A),
  - § 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B).
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere ressursene innenfor hvert område i Sum bevilgninger drift, netto (1B). I tillegg gis Kommunedirektøren fullmakt til å justere budsjettet mellom områdene i Sum bevilgninger drift, netto (1B) når det gjelder justeringsbehov av teknisk karakter, og som ikke påvirker tjenestene eller tjenestetilbudet. Øvrige budsjettjusteringer mellom sektorene legges frem for formannskap og kommunestyre etter innstilling fra Kommunedirektøren.
3. Kommunedirektøren skal påse at rammer og vedtak følges opp og rapporterer en enklere økonomirapport hver måned, samt en mer omfattende rapport tertialvis til hovedutvalg, formannskap og kommunestyre.
4. Formannskapet disponerer investeringsbudsjettet, innenfor tildelt ramme, i henhold til Bevilgningsoversikter - investering (2B).
5. Halden kirkelige fellesråd gis et driftstilskudd på 15,42 mkr for 2025.
6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp lån på til sammen 141,27 millioner kr. VAR-lån utgjør 50,00 millioner kr av den totale lånesummen. Lånene avdras med en vektet avdragstid sett opp mot objektenes levetid. Startlån utgjør 70 millioner kr av den totale lånesummen og tas opp i henhold til Husbankens retningslinjer, primært med en avdragstid på 20 år.
7. Trekkrettighet i bank beholdes på 400 millioner kr i 2025.
8. Halden kommune skriver ut eiendomsskatt på faste eiendommer, inkludert tomter, i hele Halden kommune for skatteåret 2025 jf. eiendomsskattelovens §§2 og 3 bokstav a. Kommunen skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4).

For utskrivning av skatt på boligeiendommer benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet jf. eskl. § 8 C-1. For øvrige faste eiendommer gjennomføres allmenn kommunal taksering jf. eskl. § 8 A-2 og 8 A-3.

Før øvrig gjelder (jf. eiendomsskattelovens § 10) følgende for utskrivningen av eiendomsskatt for året 2025:

  - a) Med de unntak som er nevnt under skal skattesatsen etter eskl. § 11 være 7 promille av den fastsatte takstverdien.
  - b) Med hjemmel i eskl. § 12, bokstav a, skal skattesatsen for «bustadelen i eiedomar med sjølvstendige bustaddelar» og fritidseiendommer være 3 promille av takstverdien. Ubebygde tomter beskattes med 3 promille av takstverdien jf. eskl. § 12, bokstav b.
  - c) I tillegg gis etter eskl. § 11, annet ledd, et bunnfradrag på 500 000 kr for hver selvstendig boenhet i boliger (herunder fritidseiendommer) i faste eiendommer som ikke blir brukt i næringsvirksomhet. Nye boliger uten formuesgrunnlag undergis kommunal taksering inntil formuesgrunnlag foreligger fra Skatteetaten.

d) Etter eskl. § 7 kan som tidligere, etter nærmere søknad og vedtak for den enkelte eiendom, fritas eiendommer etter dennes bokstav a) «eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten» og dennes bokstav b) «bygning som har historisk verdi».

e) Etter eskl. § 5, bokstav a, fritas eiendom som Staten eier så langt eiendommen har historiske bygg eller anlegg gjennom fredningsvedtak jf. Lov om kulturminner.

f) Etter eskl. § 5, bokstav h, skal fritas «eigedom som vert driven som gardsbruk eller skogbruk». For slike eiendommer gjelder dog at det skal svares eiendomsskatt forvåningshus, kårbolig, med garasjer og uthus, og passende tomt. Eiendomsskatten for dette svares etter samme satser og regler som for boligeiendommer.

g) Kommunens skattetakstvedtekter.

9. De gebyrsatser som fremkommer i gebyrregulativer/ /forskrifter som er vedlagt dette dokument vedtas.

10. Kommunale avgifter skrives ut i 4 terminer i 2025, med forfall 20. mars, 20. mai, 20. september og 20. november. Det er åpnet for at innbyggere som ønsker det kan be om månedlig fakturering av kommunale avgifter.

11. Eiendomsskatten skrives ut samtidig med kommunale avgifter.

12. Forskrift for kommunale vann- og avløpsgebyrer, forskrifter bygg, plan, utslipp, deling, eiendomsregistrering og seksjonering, forskrifter Halden havn, forskrifter om bryggeplasser og forskrifter om feiing og tilsyn vedtas.

13. Det brukes 88,4 mkr av premiefondet til betaling av pensjonspremie i HKP i 2025

